

Kunst en techniek

Een snelweg die rijdende auto's onderweg van elektriciteit voorziet. Die oplicht in het donker en met lichtpatronen waarschuwt voor gladheid. Een snelweg die bovendien prachtig is om naar te kijken. Dit is één van de projecten van de Rotterdamse kunstenaar Daan Roosegaarde. Hij weet als geen ander kunst met technische innovatie te combineren. Zijn projecten gaan niet voor niets de hele wereld over.

In het onderwijs is creativiteitsontwikkeling helaas vaak het domein van de kunstvakken alleen. Dat lijkt gelukkig te veranderen: in het voortgezet onderwijs wordt op veel scholen gezocht naar leervormen die creativiteitsontwikkeling en techniek samenbrengen. Leerlingen leren websites bouwen én ontwerpen. Ze doen mee aan projecten met het bedrijfsleven waarbij nieuwe producten worden ontwikkeld: binnenkant én buitenkant, design én techniek. Het mooie van deze programma's is de passie die bij de kinderen ontstaat door de verbinding tussen hun fantasie en de leerstof. In de documentaire 'Most Likely to Succeed' - die veel succes

had op het Sundance Film Festival in Canada - staat dat soort onderwijs centraal. De film is nog niet in Nederland te zien, maar de trailer maakt nieuwsgierig.

Onlangs had ik een gesprek met de bestuurders van de drie Westlandse onderwijskoepels over de toekomst van kunst- en cultuureducatie. Daar kwamen ook de plannen voor techniek in het Westland ter sprake. Ik vind het geweldig en hoopvol te horen dat dit door de koepels ook gezamenlijk wordt aangepakt; vergelijkbaar met de opzet van de kunst- en cultuureducatie. Hier liggen kansen om in de toekomst cultuur en techniek in het Westlandse basisonderwijs te verbinden.

Voor nu wens ik iedereen mooie feestdagen en een inspirerend 2016!

Jeroen Kunstman,
Directeur Westland Cultuurweb

ICC-terugkomdag

Binnenkort gaan we aan de slag met het organiseren van de ICC-terugkomdag. Streven is deze medio maart 2016 te laten plaatsvinden. Begin volgend jaar volgt een persoonlijke uitnodiging.

Nieuwe regelingen Fonds voor Cultuurparticipatie

Het Fonds voor Cultuurparticipatie heeft twee nieuwe regelingen voor het primair onderwijs gepubliceerd.

1) Professionalisering cultuuronderwijs

Deze regeling is onderdeel van Cultuureducatie met Kwaliteit en heeft drie doelstellingen:

- a) Visieontwikkeling van besturen: ontwikkelen van een visie op cultuuronderwijs en verankeren in het strategisch beleidskader van het bestuur.
- b) Het operationaliseren van deze visie in schoolplannen: vertaalslag van strategisch naar operationeel niveau en het vastleggen daarvan in schoolwerkplannen.
- c) Het professionaliseren van schoolleiders en leerkrachten: professionalisering van schoolleiders, cultuurcoördinatoren en groepsleerkrachten door scholing en coaching gericht op het bevorderen van kennis en competenties om cultuuronderwijs te kunnen geven.

Deze regeling is een matchingsregeling van scholen met het Fonds voor Cultuurparticipatie. Westland Cultuurweb is in gesprek met de besturen van de Westlandse Scholenstichtingen over de mogelijkheden.

2) Impuls muziekonderwijs

Wilt u meer en betere muzieklessen verzorgen voor uw leerlingen? Uw leerkrachten of muziekdocenten hierbij ondersteunen? En samenwerken met de lokale muziekschool, muziekgezelschappen of het poppodium?

Met de matchingsregeling Impuls muziekonderwijs van het Fonds voor Cultuurparticipatie kunnen scholen investeren in meer en beter muziekonderwijs op de basisschool. Elke school kan samen met haar schoolbestuur een aanvraag indienen wanneer zij een plan hebben waarin de volgende doelstellingen worden behaald:

- a) verzorgen van structurele muzieklessen
- b) trainen van de mensen die voor de klas staan in het geven van muziekonderwijs;
- c) verbinding maken tussen binnenscholen en buitenscholen muziekonderwijs.

Deze regelingen kunnen ook voor jouw school interessant zijn. Wil je meer weten en of hulp bij een aanvraag? Neem dan contact op met Derske Naafs, dnaafs@westlandcultuurweb.nl

Nieuwe leerlijnen

Afgelopen schooljaar heeft Cultuurweb naast de al bestaande leerlijnen dans, theater en muziek drie nieuwe leerlijnen ontwikkeld. De leerlijnen beeldende kunst en erfgoed zijn compleet en te vinden op onze website. Deze twee leerlijnen zijn gebaseerd op de doelstellingen uit het leerplankader kunstzinnige oriëntatie van de SLO. Aan de leerlijn literatuur & filosofie wordt nog hard gewerkt. Alle basisreeksen staan inmiddels online en de verdiepingsreeksen zijn deels beschikbaar. De resterende verdiepingslessen en de workshops volgen op korte termijn.

We hopen dat jullie als scholen ook met deze nieuwe leerlijnen enthousiast aan de slag gaan. Wil je meer weten over de mogelijkheden om hierbij ondersteuning te krijgen, bijvoorbeeld door teamtrainingen in te zetten? Neem dan contact met ons op via info@westlandcultuurweb.nl.

Meer informatie over Kunstkracht 10 vind je hier en voor een overzicht van het totale leerlijn aanbod klik hier

Eerste experttrainingen dans, muziek en theater

Op woensdag 4 en 11 november vonden de allereerste experttrainingen plaats voor de disciplines dans, muziek en theater. Achttien deelnemers gingen met drie gespecialiseerde vakkrachten aan de slag.

De experttrainingen zijn een vervolg op de teamtrainingen. Waar de teamtrainingen concrete handvatten geven om met de leerlijnen uit Kunstkracht 10 aan de slag te gaan, bieden de experttrainingen leerkrachten met een passie voor een bepaalde kunstdiscipline de gelegenheid tot verdieping. De experttrainingen gaan in op de essentie van de kunstdisciplines en geven handvatten om anderen uit te nodigen om op ontdekkingstocht te gaan binnen de kunsten. Tijdens de experttraining vergroot de leerkracht zijn/haar kennis op het gebied van een van de kunstdisciplines en ontwikkelt hij/zij specifieke vaardigheden om leerlingen en collega's te kunnen coachen.

In de eerste experttrainingsbijeenkomst stond de vraag centraal: wat is dans/ muziek/ theater? De leerkrachten onderzochten de betekenis van theater, dans en muziek en de mogelijkheden die deze voor hen zouden kunnen hebben.

Het accent in de tweede bijeenkomst lag bij creativiteitsontwikkeling, met de nadruk op coachende vaardigheden. Deelnemers konden aan de hand van opdrachten zelf doen en ervaren. Zo kregen deelnemers aan de training muziek bijvoorbeeld handvatten aangereikt om vanuit een veilige situatie leerlingen uit te dagen om op ontdekking te gaan, om zelf de verdieping te zoeken en ook leerlingen daartoe aan te moedigen, en om controle en verwachtingen te durven loslaten.

Vaardigheden als leren observeren, vragen stellen in plaats van suggesties geven, uitgaan van kennis als basis en koppelen aan wat leerlingen al weten, feedback vragen en procesgericht werken kwamen aan de orde.

Al doende kwamen de deelnemers tot antwoorden op de vraag: wat is creativiteit en hoe kun je het proces van creativiteitsontwikkeling in gang zetten en begeleiden?

Aan de hand van uitvoerige evaluatie met de deelnemers zullen we in 2016 opnieuw experttrainingen organiseren, voor beeldende kunst, erfgoed en literatuur & filosofie, en nogmaals voor theater.

“Ik heb gelijk een dansles van Kunstkracht 10 uitgeprobeerd. De handdans voor groep 1/2. Het was echt een succes, de kleuters waren erg enthousiast. Met de geleerde handvatten en eigen ervaring kon ik ook de jongens die nooit willen of durven dansen mee laten doen. Iedereen was heel goed aan het dansen en bedacht nieuwe originele handbewegingen. Een paar jongens waren aan het boksen en toen zei ik, “goed zo, en als je het nu wat groter maakt? Of verandert van richting? Kies ervoor om je handen synchroon of niet synchroon te bewegen.” Hier gingen ze enthousiast mee aan de slag. Bedankt voor de geleerde handvatten.” Janine Oostenbrug, Eerste Westlandse Montessorischool, deelnemer aan de experttraining dans.

Workshops voor cultureel aanbieders in het onderwijs

Westland Cultuurweb biedt begin 2016 gedurende twee dagdelen kosteloos workshops aan voor educatief medewerkers en vakdocenten in de disciplines theater en muziek, die voor de klas staan of dat willen gaan doen. Deze activiteiten vallen onder het aanbieden van deskundigheidsbevordering in de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit.

Tijdens het eerste dagdeel leer je een pedagogisch plan van aanpak te maken en een les op te bouwen waarbij het positief motiveren van leerlingen centraal staat.

In het tweede dagdeel ga je specifiek met je eigen discipline van theater of muziek aan de

slag. Je krijgt tools om je lessen te verbeteren, vooral toegespitst op de vraag hoe je een klas helemaal betrokken en geïnspireerd krijgt.

Op dit ogenblik worden de data vastgesteld. De workshops gaan waarschijnlijk plaatsvinden op twee zaterdagen in februari.

Ben je al aanbieder in het onderwijs of heb je plannen dit te worden, meld je dan alvast aan via wendyvanes@westlandcultuurweb.nl. Een persoonlijke uitnodiging volgt zo spoedig mogelijk.

Gezocht: aanbieders Kunstkracht 10

Cultuurweb wil graag in contact komen met professionals die binnen de verschillende leerlijnen van Kunstkracht 10 lessen of workshops zouden willen aanbieden. Ben of ken je een geïnteresseerde kunstvakdocent, kunstmaker of expert in

beeldende kunst, literatuur & filosofie, muziek, theater of dans, of een expert en/of vrijwilliger op het gebied van erfgoed? Neem dan snel contact met ons op via info@westlandcultuurweb.nl.

Inspiratie

Het Fonds voor Cultuurparticipatie maakte een inspiratieposter die scholen kan helpen bij het opstellen van een plan voor de subsidieaanvraag voor de nieuwe subsidieregeling Impuls Muziekonderwijs:

In het kader van diezelfde subsidieregeling Impuls Muziekonderwijs kan dit onderzoek ook interessant zijn:

De Nieuwsbrief van het Fonds voor Cultuurparticipatie staat deze maand geheel in het teken van cultuureducatie in het SO:

Voor de ICC'er die veel meer wil weten over cultuureducatie is er deze post-hbo opleiding Cultuurbegeleider:

UITGELICHT

Ha! HaFa: Kunstkracht 10 lessenreeks door Muziekvereniging Fusica

Muziekvereniging Fusica biedt 'Ha! HaFa' aan in Kunstkracht 10 binnen de leerlijn muziek voor groep 5 van de basisschool.

"Voor 'Ha! Hafa' werken we samen met muziekdocent Cindy van der Zee", vertelt voorzitter van Fusica Dick van der Hout. "De reeks be-

staat uit vijf lessen. In de eerste les leert de eigen leerkracht de leerlingen het lied uit de bekende film 'Frozen' aan. De drie daaropvolgende lessen worden door Cindy verzorgd. De leerlingen maken kennis met hoe een dirigent te werk gaat en leren een grafische partituur op basis van gezichten en woorden te lezen en te spelen.

Aan de hand van die partituur wordt het muziekstuk ingestudeerd. De leerlingen spelen op verschillende percussie-instrumenten en zingen. Net als tijdens een echte orkestrepitie wordt er gewerkt met ritme en dynamiek.

De vijfde en laatste les is een heus concert, waarbij de leerlingen samen met het Westland Dag Orkest van Fusica 'Music van Frozen' uitvoeren voor medeleerlingen en/of ouders.

Leerlingen krijgen in 'Ha! HaFa' een beeld van wat er komt kijken bij het instuderen van een muziekstuk en het geven van een concert. En ze ervaren vooral hoe leuk het is om samen muziek te maken! In oktober hebben we dit stuk opgevoerd met leerlingen van de Monsterse Willemsschool. Voorafgaand aan het concert konden de kinderen kennismaken met de orkestleden, die verschillende instrumenten demonstreerden. Zowel de kinderen als de musici waren enorm enthousiast!" De lessenreeks 'Ha! Hafa' is geschikt voor een volledige groep. Het concert vindt plaats bij Fusica of, tegen meerprijs, op school. Als er meerdere groepen samen optreden en/of er meerdere lessen direct opeenvolgend worden ingepland, zijn er kortingsmogelijkheden.

U vindt 'Ha! HaFa' op de website van Westland Cultuurweb onder de discipline Muziek, verdiepingsreeks groep 5. Bij de omschrijving staan ook de contactgegevens.

Colofon

CultuurCourant Westland is een uitgave van Westland Cultuurweb. Deze digitale nieuwsbrief bericht over kunst, cultuur en onderwijs in Westland.

Redactie:

Jeroen Kunstman
Inge Huijding
Wendy van Es
Ilona Rozenboom
Derske Naafs

Vormgeving:

Mangoa Ontwerp

Nieuwsbrief

Heeft u deze CultuurCourant doorgestuurd gekregen via een bekende en wilt u de nieuwsbrief standaard ontvangen?

Meld u aan via www.westlandcultuurweb.nl

@Cultuurweb

[facebook.com/westlandcultuurweb](https://www.facebook.com/westlandcultuurweb)

website: www.westlandcultuurweb.nl

Cultuureducatie extern aanbod: Colors of Music

Kinderen in heel korte tijd laten ervaren hoe leuk het is om muziek te maken? Dat kan met 'Colors of Music' van muziekschool MuziekTactiek. In een veertig minuten durende les leren leerlingen, ook degenen zonder enige muziekervaring, bekende liedjes zingen en of spelen.

Paul Persoon van MuziekTactiek: "We bieden 'Colors of Music' in drie verschillende varianten aan. Met groep 3/4 werken we aan eenvoudige liedjes, begeleid op de gitaar. De leerlingen klappen, zingen en bespelen simpele, tijdens de les zelfgemaakte instrumenten.

Voor de groepen 5 en 6 maken we gebruik van van ons eigen kleurcode-systeem, waardoor kinderen al heel snel op gitaar of keyboard een melodie kunnen spelen en zo samen muziek maken. Elkaar afwisselen, experimenteren met ritme en samenspel zijn belangrijke elementen in de les. In groepjes van 7 tot 10 kinderen gaan we aan de slag met bekende top 40 nummers als 'I Got a Feeling', 'Black Eyed Peas' of 'Lion in the Morning Sun'. In de groepen 7 en 8 is de gebruikte methode dezelfde, maar ligt het niveau wat hoger.

Heel bewust kiezen we voor een speelse en laagdrempelige aanpak. Door kinderen in minder dan een half uur met eenvoudige middelen in staat te stellen 'echte' muziek te maken, bieden we ze direct toegang tot het plezier dat muziek kan geven. Hebben ze dat eenmaal gevoeld, dan ontstaat er vanzelf ruimte voor meer!"

Een les 'Colors of Music' duurt 40 minuten en vindt plaats op school. Meer weten?

Muziekschool MuziekTactiek
Contactpersoon: Paul Persoon
info@muziektactiek.nl

Op de website van Westland Cultuurweb staat nog veel meer extern aanbod cultuureducatie vermeld!